Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 22)

„Gazeta" ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Têrgulu Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 117.—Anulŭ LVI. | Braşovŭ, Duminecă, 30 Mai (11 Iunie) | 1893.

Se'ncuragiămŭ învĕţĕmêntulŭ nostru naţionalŭ!

Suntemŭ érăşĭ la capĕtulŭ unui anŭ şcolarŭ. A sositŭ érăşĭ timpulŭ secerişului pentru cei ce muncescŭ în brazda culturei nóstre românescĭ.

Muncă grea în timpurĭ grele! Strîmtorate suntŭ totŭ mai multŭ scólele nóstre românescĭ de cătră aceia, carĭ li-au juratŭ perirea; dascălulŭ românŭ întâlnesce în calea sa totŭ mai multe piedecĭ, totŭ mai multe intrigĭ şi uneltirĭ, carĭ tindŭ a-i zădărnici marea ţintă a lucrărei sale: sădirea culturei românescĭ şi a simţului românescŭ în straturile fragedelorŭ generaţiunĭ.

Ca sĕ nu pótă rĕsbi dascălulŭ nostru românescŭ cu programulŭ lui pentru crescerea naţională a elevilorŭ sĕi, l'au încărcatŭ cu órele pentru studiulŭ limbei maghiare.

Cum o sĕ pótă bietulŭ dascălŭ sĕ servéscă de-odată la doi domnĭ? Cum o sĕ pótă împăca şi pe inspectorulŭ de scóle unguerescŭ, care vine sĕ controleze progresulŭ din limba maghiară, şi pe inspectorulŭ confesionalŭ românŭ, care, firesce, trebue sĕ céră dela elevii românĭ progresŭ în limba şi cultura română?

Din acéstă critică stare, pe dascălulŭ nostru românescŭ nu-lŭ póte scăpa, decâtŭ convingerea tare, că elŭ este chiămatŭ a se jertfi pentru cea mai mare şi cea mai sfântă causă; că lui îi este încredinţată cultura neamului sĕu şi că astfelŭ dela zelulŭ, dela tactulŭ, înţelepciunea şi abnegarea, cu care va lupta elŭ pentru apĕrarea şi înaintarea culturei românescĭ, atêrnă chiar viitorulŭ poporului nostru.

In consciinţa acésta, dascălulŭ românŭ devine unŭ uriaşŭ şi adese-orĭ ne face sĕ-lŭ admirămŭ, vĕdêndŭ cum scie sĕ înfrunte tóte piedecile şi sĕ-şĭ împlinéscă datoria lui de apostolŭ alŭ culturei române.

Puterea, ce-lŭ conduce în acéstă muncă uriaşă, care se sĕvêrşesce pacînicŭ în împrejurările cele mai modeste, este însufleţirea naţională.

Acéstă putere nepreţuită a însufleţirei însĕ trebue sĕ fiă mereu nutrită, ca foculŭ Vestalelorŭ, ca sĕ nu se slăbéscă şi sĕ nu se stîngă nicĭ-odată.

Datorĭ suntemŭ a ţine sémă, că numai prin viua nóstră interesare, prin sprijinulŭ nostru datŭ cu dragă inimă, prin jertfele aduse de noi pe altarulŭ învĕţĕmêntului putemŭ sĕ susţinemŭ foculŭ însufleţirei celorŭ, ce au luatŭ asupră-şĭ greulŭ apostolatŭ alŭ crescerei poporului nostru în scóle.

Cea mai bine venită ocasiune, spre a documenta acéstă viuă interesare, ni-o oferă acuma esamenele anuale scolare.

Intotdéuna amŭ datŭ cea mai mare atenţiune cu deosebire esamenelorŭ dela scólele nóstre sătescĭ, şi tot-déuna ni-amŭ esprimatŭ dorinţa şi aşteptarea, ca toţĭ Românii bine simţitorĭ sĕ le îmbrăţişeze cu cea mai mare căldură; sĕ visiteze aceste esamene, contribuindŭ în totŭ chipulŭ, de-a încuragia pe şcolarii diligenţĭ şi pe dascălii lorŭ, lăudându-i şi premiându-i după vrednicia lorŭ.

Ar însemna, că amŭ voi sĕ vătămămŭ greu nobilulŭ simţŭ alŭ Românului, décă amŭ dice, sĕ căutămŭ a face concurenţă inspectorilorŭ de şcóle, notarilorŭ şi bărbaţilorŭ de încredere ungurĭ ai diferitelorŭ societăţĭ de maghiarisare, carĭ cutrieră ţéra mergêndŭ din satŭ în satŭ spre a împărţi premii pentru „az buche" celŭ unguerescŭ.

Nu! Multŭ mai pre susŭ se înalţă simţulŭ şi iubirea nóstră de neamŭ, decâtŭ ca sĕ aşteptămŭ a fi îmboldiţĭ la faptele, ce le datorimŭ patriei nóstre şi românismului, de cătră duşmanii noştri. Nu ca sĕ le facemŭ concurenţă agenţilorŭ lorŭ, ci ca sĕ ne împlinimŭ măréţa chiămare, ce istoria o prescrie poporului latinŭ dela Dunăre, ca sĕ ne potolimŭ dorulŭ şi setea de înălţarea neamului în cultură, şi ca sĕ nimicimŭ pentru tóte timpurile şi posibilitatea unorŭ încercărĭ, de-a ne opri în progresulŭ nostru naţionalŭ: trebue sĕ ne avêntămŭ adĭ la fapte nobile şi însufleţite pentru încuragiarea învĕţĕmêntului nostru naţionalŭ.

Nicĭ că putemŭ da unŭ rĕspunsŭ mai bunŭ prigonitorilorŭ noştri, decâtŭ dovedindŭ prin îmbrăţişarea cea mai ferbinte a dăscălimei şi a tineretului dela şcólele nóstre, că una suntemŭ şi una este sórtea nóstră cu sórtea şcólelorŭ, a limbei şi a culturei nóstre românescĭ!

Universitatea din Iaşĭ.

(Serbarea punerei petrei fundamentale la noua clădire).

Dumineca trecută s'a serbatŭ în Iaşĭ punerea pietrei fundamentale la noua clădire a universităţii, în presenţa A. S. R. principele moştenitorŭ Ferdinand.

Principele moştenitorŭ sosi la loculŭ destinatŭ pentru palatulŭ universităţii la 10 şi $^3/_4$ a. m. însoţitŭ de d. ministru-preşedinte Catargiu şi de primarulŭ Iaşilorŭ, Pogor. Aicĭ Alteţa Sa Regală fù întêmpinatŭ de ministrulŭ cultelorŭ d. Tache Ionescu, împreună cu d-nii Culianŭ şi Maiorescu, rectorĭ ai universităţilorŭ din Iaşĭ şi Bucurescĭ, apoi de profesorĭ universitarĭ, de alţĭ funcţionarĭ superiorĭ, deputaţĭ, senatorĭ, etc.

Principele fù condusŭ, apoi, la loculŭ punerei temeliei: I. P. S. S. Metropolitulŭ Moldovei, încungiuratŭ de înaltulŭ clerŭ, oficià serviciulŭ de sfeştaniă. La sfêrşitulŭ serviciului se semnà **actulŭ de fundaţiune** în cuprinsulŭ următorŭ:

Noi Carol I,

din graţia lui Dumnedeu şi voinţa naţională

Rege alŭ României,

în alŭ 27 lea anŭ alŭ Domniei Nóstre, în alŭ 13-lea alŭ Regalităţei, pusu-s'a astădĭ, 23 Maiu 1893, în numele Nostru şi alŭ Augustei Nóstre Soţii

Regina Elisabeta,

în oraşulŭ Iaşĭ, a doua Nóstră capitală, piatra fundamantală a Universităţii.

Moştenitorŭ alŭ Corónei fiindŭ
A. S. R. Principele Ferdinand alŭ României şi Principesa Maria,

Mitropolitŭ alŭ Moldovei şi Sucevei Iosifŭ Naniescu,

Ministrulŭ-preşedinte, Lascarŭ Catargiu,

Ministrulŭ cultelorŭ şi instrucţiunei publice, Tache Ionescu,

Rectorulŭ Universităţii Iaşĭ, Neculae Culianu,

Rectorulŭ Universităţii Bucurescĭ, Titu Maiorescu,

Decanulŭ facultăţii de dreptŭ din Iaşĭ, Gr. Urechiă,

Decanulŭ facultăţii de litere din Iaşĭ, I. Caraianu,

Decanulŭ facultăţii de ştiinţe din Iaşĭ, C. Climescu,

Decanulŭ facultăţii de medicină din Iaşĭ, Ludovic Russ,

Comandantulŭ corpului IV de armată, Const. Budişteanu,

Prefectulŭ judeţului Iaşĭ, Ioanŭ Ventura,

Primarulŭ oraşului Iaşĭ, V. Pogorŭ,

Secretarulŭ generalŭ alŭ ministerului cultelorŭ, Virgiliu Arionŭ,

Architectulŭ Universităţii, Louis Blanc.

FOILETONULU „GAZ. TRANS."

Părintele Narcissos.

(Naraţiune ruséscă.)

de Bikelas.

— Nevastă, dise părintele Narcissos, după ce gătase prândulŭ şi-şĭ făcuse cruce, mĕ cuprinde unŭ somnŭ aşa de dulce. Cu voia ta mĕ voiŭ culca puţinŭ.

— Culcă-te, dragă bărbate, 'ţĭ dorescŭ somnŭ bunŭ. Escĭ vrednicŭ de odihnă după munca de astădĭ. Numai sĕ nu vină cineva în arşiţa asta mare, ca sĕ-ţĭ turbure somnulŭ.

Părintele Narcissos avea tótă dreptatea, sĕ se odihnéscă în după prânda acésta. Inainte de a se crepa de diuă fusese în picióre. In lipsa unui alŭ doilea preotŭ, diaconŭ séu ceteţŭ, trebuia sĕ se îngrijéscă elŭ însuşĭ de tóte slujbele din biserica satului sĕu. După ce săvêrşise slujba în biserică se dusese pe josŭ la unŭ locŭ îndepărtatŭ alŭ insulei împreună cu judecătorulŭ de pace şi cu mai mulţĭ martorĭ, pentru ca sĕ statoréscă hotarele unei făşii de pămêntŭ, din care unulŭ dintre vecinii sĕi îi luase o bucată. Mulţămitu se întórse acasă, deóre-ce i se recunoscuse dreptulŭ sĕu, dér drumulŭ era lungŭ şi obositorŭ pe o arşiţă atâtŭ de mare. Trecuse ora obicĭnuită pentru prândŭ, când în sfirşitŭ ajunse acasă, pe când preotésa era tare îngrijată, ca nu cumva bucatele sĕ-şĭ fi perdutŭ gustulŭ lorŭ. Dér flămândulŭ preotŭ aflà bucatele de fórte bune, spre marea mulţămire a soţiei sale.

Abia înainte cu trei lunĭ preotulŭ Narcissos se împărtăşise de onórea de a fi preotŭ şi omŭ însuratŭ. Incă din copilăriă purta reverendă, căcĭ deodată cu nascerea sa fù consacratŭ pentru slujba altarului. Din timpurĭ străvechĭ cei dintâiŭ născuţĭ în familia mamei sale fuseseră preoţĭ, în serviciulŭ micei bisericĭ, care alcătuia podóba, fala şi loculŭ de evlavie alŭ insulei. Dér înainte mergĕtorulŭ lui Narcissos, unchiulŭ sĕu, nu avuse copii. Când elŭ din causa acésta 'şĭ mărità pe sora sa mai tênĕră, se hotărî, ca copilulŭ acesteia sĕ fiă preotŭ şi moştenitorŭ alŭ sĕu.

De trei lunĭ Narcissos era preotŭ şi tóte mergeau după dorinţa sa. Ţĕranii cinsteau fórte multŭ pe preotulŭ lorŭ. Soţia sa era pe cale d'ai da unŭ urmaşŭ; holdele sale făgăduiau unŭ secerişŭ bogatŭ; ómenii cercetau bine biserica, ce avea sĕ mai doréscă? Şi totuşĭ fericirea sa nu era desăvêrşită. Ilŭ chinuia o mare şi grea neodihnă. Preotulŭ are datorinţa sĕ mângăe pe cei bolnavĭ de mórte şi sĕ îngrijéscă de înmormêntarea celui mortŭ. Acesta era gândulŭ, care 'lŭ chinuia, norulŭ, umbra, care întuneca cerulŭ, dealmintrelea seninŭ, alŭ vieţii sale.

Ilŭ cuprinsese frica de mórte, încă din copilăriă, când fù adusŭ ca sĕ sărute pleópele recĭ şi închise ale rĕposatului sĕu tată. Ce e dreptŭ, de atuncĭ încóce fusese la multe îngropăciunĭ, deórece locuia la preotŭ şi aşa dicêndŭ fusese crescutŭ în biserică, n'avea încătrău, trebuia sĕ ia parte la îngropăciunĭ. Dér aflà totŭd'auna câte unŭ mijlocŭ, ca sĕ nu privéscă faţa mortului. Aţîntindu-şĭ ochii spre lumină séu spre psaltirea, pe care o ţinea în mână şi se ascundea în dosulŭ tovarăşilorŭ sĕi, nicĭ odată nu-şĭ ridica privirea spre trupulŭ neînsufleţitŭ de pe laviţa pentru morţĭ, nicĭ odată nu asculta de rugămintele sfâşiitóre de inimă a celorŭ în viéţă, sĕ dea cea din urmă sărutare trupului, din care eşise sufletulŭ.

Dér cum putea elŭ ca preotŭ sĕ încunjure acéstă atingere? Elŭ simţea, că nu-i va fi cu putinţă sĕ sufere priveliştea înfiorătóre. Elŭ mărturisi episcopului frica şi-i destăinui îndoiala şi slăbiciunea sa; dér bĕtrânulŭ episcopŭ 'lŭ îmbărbătà şi 'lŭ asigurà, că se va deprinde ca şi alţii, cu spaima de mórte. Elŭ îi aminti chiămarea unui preotŭ şi datorinţele sale faţă de cei rĕposaţĭ. Narcissos ascultà, dér frica totŭ nu-lŭ părăsi.

. . . Nisce paşĭ grei, carĭ se apropiau de casă, întrerupseră deodată liniştea de afară. Paşii se opriră lângă uşă şi partea de de-asupra a acesteia cedândŭ apăsărei unei mânĭ de afară, scârţăi încetŭ şi se deschise pe jumĕtate. Lumina pătrunse în odaiă.

Părintele se mişcà neliniştitŭ în somnŭ dér nu se deşteptà. Preotésa, întorcêndu-se spre uşă, 'şĭ puse degetele pe buze, pentru ca sĕ-i facă semnŭ sĕ tacă, celui ce întra. In odaia luminósă apărù capulŭ unui bĕtrânŭ îmbrăcatŭ ţĕrănesce. In jurulŭ fesului sĕu vechiŭ era înfăşurată încă o cârpă de bumbacŭ, pentru ca sĕ-i apere grumadii. Sub fesŭ luceau doi ochĭ vioi, umbriţĭ de nisce sprâncene stufóse. Picăturĭ de sudóre se scurgéu pe têmplele sale. Cu mâna dréptă ţinea unŭ bĕţŭ pe